

BRATISLAVSKÝ

S A M O S P R Á V N Y

6~7 | 2021

kraj

Juraj Droba:
*Župy musia byť
relevantným
partnerom štátu*

**Spustili sme
rekonštrukciu
kaštieľa v Čunove**

Letný vlak
Záhoráčik opäť premáva

Juraj Droba

predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

Dovolenkujme na Slovensku

Cestovanie je pre väčšinu z nás úplne prirodzeným spôsobom trávenia voľného času. Nárast životnej úrovne vo svetovom meradle, ale aj lacné letenky sprístupnili cestovanie a spoznávanie nepoznaných kultúr a ďalekých krajín širokým masám.

Tomuto trendu však urobila škrt cez rozpočet pandémie.

V roku 2020 sme do našich slovníkov museli zaradiť výrazy ako opatrnosť, reštrikcie, opatrenia. Bola to zmena, na ktorú nikto nebol pripravený. Momentálne, aj napriek stále prítomnému koronavírusu a potrebe opatrnosti, som presvedčený, že téma dovolení, turizmu a oddychu sa stáva opäť aktuálnou.

Súčasná doba zmenila podobu turizmu. Ten už nemusí byť nevyhnutne o dlhých letoch a neznámych kútoch sveta. Jeho zásadná vnútorná črta totiž ostala zachovaná: je ňou potreba oddychu a načerpania novej energie. Zmenila sa len forma, ako to dosiahnuť.

Viac ako kedykoľvek v minulosti môžeme načerpať novú silu doma. Slovensko je úžasná krajina a Bratislavský kraj je destinácia all inclusive, v ktorej je všetko doslova na skok. Nájdete tu hory, jazerá i lesy. Priamo v meste môžete nasadnúť na kanoe a dať sa unášať prírodou pozdĺž rieky Dunaj či Malý Dunaj a ich malebného povodia. Kraj ponúka viac ako tisíciku značených cyklotrás – po rovinách i kopcoch. Pobyt na horách alebo pri vode môžete vystriedať s ochutnávkou lokálnej gastronómie a vín malokarpatského regiónu. Nehovoriac o architektonických a starobylých skvostoch kraja, ktoré potešia aj tých najnáročnejších milovníkov histórie a kultúry.

Slovensko sa po druhej vlne pandémie zviecha oveľa ťažšie ako minulý rok. Teraz však viac než inokedy záleží na každom z nás. Našej krajine môžeme pomôcť spoločne. Nákupom lokálnych produktov podporíme zamestnanosť v regióne. Ak tu budeme navyše aj dovolenkovať, naše peniaze ostanú práve tam, kde žijeme, čiže tam, kde ich teraz najviac potrebujeme.

Pri výbere letnej dovolenky teda nehľadajte možnosti, kde dovolenkovať, hľadajte spôsoby, ako dovolenkovať doma a objaviť nepoznané krásy Slovenska.

Droba Juraj

Levandulové pole na Záhorí
Foto: Matej & Adam Kováčovi

01	Editoriál
03	Okom poslanca
04	Župa spustila rekonštrukciu kaštieľa v Čunove
05 – 06	Novinky z kraja
07 – 08	Juraj Droba: Župy musia byť relevantným partnerom štátu
09	Zmeny v integrovanej doprave
10	Vlado Černý, riaditeľ Divadla Astorka Korzo '90
	Ocenenie za príkladnú obnovu za rok 2020 získalo šesť objektov
11	Nenápadní hrdinovia, pre ktorých je povolanie poslaním
12	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Integra
13 – 14	Vyskúšajte virtuálne a dovolenkujte skutočne
	Európska kultúrna cesta sv. Cyrila a Metoda
14	Krížovka na voľný čas

Mesačník, 10. ročník, číslo 6 – 7. Vychádza 30. 06. 2021.

Nepredajné

Vydáva Bratislavský samosprávny kraj,
Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.
IČO: 36063606, redakcia@bratislavskykraj.sk
Registračné číslo: EV 4122/10 ISSN: 1339-0864

Vedúci vydania

Jozef Gabík

Redakčná rada

Michal Feik, Martin Urmanič, Alžbeta Ožvaldová,
Svetlana Waradzinová, Renáta Názlerová,
Matej Benčík, Jana Brilllová

Redakcia

Lucia Forman, Jozef Gabík, Tereza Langerová,
Adela Pekárková, Michaela Szusčíková, Ján Mitáč

Foto titulka

Monika Kováčová

Ak nie je uvedené inak, autorom článkov je šéfredaktor.

Sledujte nás na:

Elektronickú verziu nájdete na www.bratislavskykraj.sk.
Informácie v článkoch sú aktuálne v čase vydania.

Tlač

REGIONPRESS, s. r. o.

Distribúcia

Cromwell, a. s.

Okomposlanca

*Je tu leto, čas horúcich slnečných dní a dlhých večerov.
Čas prázdnin, prestávky od školských povinností, čas neskoršieho vstávania
a dlhoočakávaný čas oddychu a dovoleníek.*

**Aké plány máte na tohtoročné leto? Kde najradšej čerpáte novú energiu?
Nájdete si tento rok čas aj na dovolenku?**

Ľudmila
Farkašová

Starostovia pre kraj

Rovnako ako minulé leto, aj to tohtoročné budem tráviť na Slovensku. Máme totiž nádhernú, rozmanitú a bohatú krajinu, v ktorej často doslova za rohom nájdeme to, za čím mnohí cestujú do zahraničia – malebnú prírodu aj historické dedičstvo. Už samotná Bratislava oplýva možnosťami, ktoré nám v zahraničí závidia – rieka, kopce, lužné lesy i štrkoviská poskytujú priestor na rekreáciu v lete i v zime. Ja vždy načerpám energiu pri Čunovských jazerách, kam chodím plávať po celý rok. Opäť asi vybehnem aj na Kršlenicu (to znie síce chorvátsky aj to tak vyzerá, ale je to v našom kraji, v Plaveckom krase). A keď „porastú“, určite zájdem na hubačku na svoje obľúbené miesta za Studienkou. Možno si zopakujem aj minuloročný výstup na Kriváň, ktorý je mojou srdcovkou, pričom isto nevynechám pár dní na chate v rodisku svojho otca.

Lívia
Poláchová

Krajský klub nezávislých

Tento školský rok bol mimoriadne náročný. Protiepidemické opatrenia nás prinútili pracovať online, osobný kontakt je však nenahraditeľný. O to viac sa teším na letné prázdniny. Ako každý rok, aj tentoraz ich s rodinou plánujeme stráviť aktívne. V čase, keď budeme doma, určite zájdeme bicyklom do Malých Karpát. Cesta dole kopcom z Bieleho kríža cez Svätý Jur do Ivanky pri Dunaji sa tradične končí kúpaním v jazere a chutnou pečenou rybou. Každoročne chodievame do Hronca na Letnú školu Pytagoras určenú učiteľom matematiky. Ubytovacie zariadenie, v ktorom sa personál vždy postará o príjemnú atmosféru a chutnú stravu, sa po osemmesačnej prestávke konečne otvorí návštevníkom. Verím, že aj my svojou troškou prispějeme k oživeniu domáceho cestovného ruchu. Každý rok si s priateľmi plánujeme aj turistiku v nejakom slovenskom pohorí. Tento rok to skúsime vziať od východu na západ krížom cez celé Slovensko. S batohom na pleciah. Po lete sa ma opýtajte, kde je najkrajšie.

Martin
Smeja

Klub 7 strán

Začína sa prázdninový čas, ktorý je hlavne časom odpočinku a spomalenia od všetkého zhonu a povinností, ktoré nás prenasledujú počas bežného roka. Školopovinné deti majú prázdniny, a tak sa im rodičia snažia venovať viac času. Na toto obdobie sa veľmi teším. Čas s rodinou je nenahraditeľný. Zvyčajne ho trávim v prírode na výletoch v lese v prírodnej klimatizácii, na záhradke a taktiež plánujeme spoločnú dovolenku. Aj tento rok sme sa rozhodli, že podporíme slovenský turizmus, ktorý si za posledné obdobie toľko vytrpel. Cítíme spolupatričnosť a potrebu aspoň takto pomôcť tým, ktorých pandemická situácia zasiahla asi najviac. Navyše Slovensko je krásna krajina, ktorej výnimočnosť je možné spoznávať neustále. Aj v bratislavskom regióne nájdeme veľa pekných a hodnotných miest vhodných na výlet. Prajem vám, aby sme všetci prežili letný čas plný zážitkov s rodinou a blízkymi.

Župa spustila rekonštrukciu kaštieľa v Čunove

Areál kaštieľa v Čunove dlhodobo chátral a nenachádzal uplatnenie. Národná kultúrna pamiatka z polovice 18. storočia čakala na rekonštrukciu dlhé roky. Tej sa konečne dočkala tohto roku. Bratislavský samosprávny kraj projekt posunul z fázy prípravy do realizácie. V kaštieli vyrastie ekocentrum európskych rozmerov. Výstavba ekocentra pozostáva z troch fáz, a to z obnovy čunovského kaštieľa, príľahlej sýpky a záhrady areálu. Poklepaním základného kameňa sa začali práce na obnove kultúrnej pamiatky a záchrana historicky cenných artefaktov, predovšetkým pôvodných fresiek.

Po rekonštrukcii vznikne v priestoroch interaktívna expozícia zameraná na rôzne zložky prírodného dedičstva regiónu, ako napríklad delta Dunaja a lužné lesy v jeho povodí. Priestor dostanú aj tvorivé dielne a multifunkčná sála.

V záhrade vznikne biotopové jazierko, drevená dráha nad mokradou, interaktívna stena a zážitkový chodník. Ekologický rozmer podporí aj vytvorenie záchranej stanice pre zranené živočíchy.

Areál kaštieľa v Čunove
Foto: Monika Kováčová

Náhľad do priestorov kaštieľa v Čunove
Foto: Monika Kováčová

Slávnostné poklepanie základného kameňa ekocentra
Foto: Monika Kováčová

„V rámci projektu však nejde len o záchranu krásneho kaštieľa, ale aj o vytvorenie unikátneho environmentálneho a vzdelávacieho centra, ktoré v regióne dlhodobo absentuje. Takéto centrum podporí environmentálne povedomie obyvateľov, ale i fungovanie organizácií na ochranu prírody či cezhraničný turizmus a ekoturizmus. Zároveň je projekt skvelou ukážkou spolupráce miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou organizáciou a s tretím sektorom tak na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni,“ uviedol Juraj Droba, predseda BSK.

„Ekocentrum bude slúžiť na výuku tematicky zameraných environmentálnych programov a kurzov od žiakov materských škôl až po vysokoškolských študentov. Fungovať bude denne a pre návštevníkov bude vytvorená interaktívna expozícia populárno-náučnou formou. K dispozícii bude aj turistické informačné centrum, kde návštevníci nájdu širokú ponuku ekoturistických služieb kraja,“ priblížila Barbora Lukáčová, riaditeľka odboru stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov BSK.

Spracovali: Jozef Gabík

Novinky z kraja

Ocenili sme osobnosti kraja

Ceny výnimočným osobnostiam z nášho kraja udeľujeme každý rok. Sú medzi nimi ľudia z oblasti kultúry, športu, vzdelávania, vedy, zdravotníctva či sociálnej starostlivosti. Tento rok nájdete medzi ocenenými aj také zvučné mená ako herečka Eva Rysová, Milan Lasica a Magda Vášáryová, „prvá dáma slovenského viniča“ Dorota Pospíšilová či Jana Matulová z Úradu BSK, ktorá v prvej vlne pandémie nastúpila ako krízová manažérka do zariadenia sociálnych služieb v Pezinku. „Tento rok sme vybrali tridsaťdva jedinečných osobností, ktoré svojou prácou alebo talentom robia naše životy lepšími. Veľmi si vážime ich prácu pre náš kraj a udeľovaním týchto cien by sme radi upozornili na výnimočných ľudí medzi nami,“ uviedol predseda BSK Juraj Droba.

Letný vlak Záhoráčik opäť premáva

Východiskovou stanicou je hlavná stanica v Bratislave a konečnou zastávkou Plavecké Podhradie. Počas cesty si môžete vychutnať panorámy Záhoria. Špeciálny vozeň odvezie aj vaše bicykle. Ak sa doveziete až do Plaveckého Podhradia, môžete si vyjsť na hrad aj známu rozhľadňu na Vápennej. Špeciálny turistický vlak bude jazdiť v letnej turistickej sezóne každý víkend a počas sviatkov trikrát denne.

Lokálka vám zastaví uprostred viníc pri najlepších lokálnych vinároch.
Foto: KOČR

Areál športu a zdravia v Petržalke dostal zelenú

Župní poslanci podporili zámer postaviť na okraji bratislavskej Petržalky nový športový areál. Vzniknúť tu má multifunkčná, hokejová, plavecká hala, atletický štadión s tribúnou, viacero workoutových ihrísk, verejné priestranstvo, detské ihriská, zázemie pre inline korčuľovanie či plážový volejbal. Bratislavský samosprávny kraj ho plánuje vybudovať v spolupráci so Slovenským zväzom ľadového hokeja, Spojenou školou na Ostredkovej v Bratislave a s Volejbalovým klubom polície Bratislava.

Vizualizácia multifunkčného areálu v Petržalke

Bratislavský samosprávny kraj hospodáril v roku 2020 s takmer 200 miliónmi eur

Najviac finančných prostriedkov smerovalo minulý rok do školstva, do oblasti sociálnych vecí, ako aj do dopravy. Hospodárenie významne ovplyvnila pandémia, ale napriek tomu župa dokázala udržať prevádzku úradu, inštitúcií a spustiť viaceré strategické projekty.

Inštitút regionálnej politiky funguje už viac ako rok

„Bratislavský kraj v dôsledku rastúcej urbanizácie čelí množstvu výziev, najmä v oblasti dopravy, životného prostredia, sociálnej inklúzie, zabezpečenia kvalitných služieb pre obyvateľov či problémom s dostupným bývaním. Vďaka inštitútu sa vytvorili vhodné podmienky na rozvoj jednotlivých sektorových politík a ich efektívne a hospodárne zavádzanie do praxe. A práve na základe správnych dát, ako aj tvorby strategických dokumentov môžeme svoje územie rozvíjať a zlepšiť kvalitu života všetkým obyvateľom kraja,“ priblížil predseda BSK Juraj Droba.

Dovolenkujte v kraji!

Župa analyzuje energetickú náročnosť svojich budov

Sektor budov v Európe je najväčším spotrebiteľom energie. Na vykurovanie a chladenie sa používa takmer 50 % konečnej spotreby energie v Únii, z čoho 80 % sa využíva v budovách. Priemerne 75 % budov v Európe je energeticky neefektívnych. K zníženiu energetickej náročnosti budov sa zaviazal aj Bratislavský samosprávny kraj. Župné budovy preto čaká modernizácia a rekonštrukcia. Nové technológie by mali byť šetrné k životnému prostrediu.

Celé leto vás bude vinicami vozit' Račanská lokálka

Túžite zavítať do Rače, hlavného mesta vína, a lepšie spoznať genius loci bratislavského malokarpatského podhoria priamo na Račanskom vinohradníckom chodníku? S Račanskou lokálkou – špeciálnou linkou Prešporáčika – sa až tak veľa nenachodíte, o to viac však stihnete vidieť, zažiť a ochutnať vo viniciach či v pivniciach miestnych vinárov, v závislosti od počasia. Nasadnite na pohodlný vláčik a užite si krásu vinogradov a chuť skvelých račianskych vín. Na každej zastávke vás čaká degustácia od iného miestneho vinára. Môžete porovnávať rovnaké odrody, rastúce len pár metrov od seba, a budete prekvapení, ako sa líšia! Nevynechajte ani slávnú frankovku, ktorú podľa legendy zbožňovala aj Mária Terézia.

Záhoráčik premáva cez víkendy a sviatky trikrát denne
Foto: Monika Kováčová

Cyklotrasa medzi obcami Veľké Leváre a Malé Leváre
Foto: Jozef Gabík

Veľké a Malé Leváre spája nová cyklotrasa

Meria 3,3 kilometra a slúži obyvateľom oboch obcí na cestu do práce aj do školy. Nový cyklochodník ponúka ekologickú alternatívu k preplneným cestám.

Stratégia rozvoja kraja je schválená

Rastúca urbanizácia, zvyšujúci sa vek obyvateľov, zhoršujúca sa dopravná situácia či nedostatok miest v školách, škôlkach i zariadeniach sociálnych služieb, alebo nedostatok lekárov. Aj na tieto témy reaguje strategický dokument s názvom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja BSK. Na júnovom rokovaní ho schválilo Zastupiteľstvo BSK.

Tvorivé utorky malých čitateľov v Pezinku

Malokarpatská knižnica v Pezinku opäť organizuje Prázdninové utorky pre deti. Každý utorok o desiatej máme pre našich malých čitateľov pripravené niečo iné. Budeme si čítať, tvoriť a hrať sa. Podujatie je stále bezplatné, no oproti iným rokom pribudla nutnosť prihlásiť sa na podujatie dopredu cez e-mail: detske.odd@kniznicapezinok.sk.

Prepojenie Seneckej cesty s diaľnicou D1

Bratislavský kraj dokončil výstavbu úseku cesty od križovatky Triblavina po Seneckú cestu I/61. Po tom, ako Národná diaľničná spoločnosť dokončí samotnú diaľničnú križovatku, bude celá cesta slúžiť verejnosti. Stať by sa to malo už v toto leto.

Salón výtvarníkov v Modre

Salón výtvarníkov sa opätovne zaskvie ako mimoriadna kultúrno-umelecká príležitosť pre výtvarníkov spod Malých Karpát, z Bratislavy a Bratislavského kraja, kde môžu prezentovať svoju tvorbu v rámci kolektívnej výstavy v moderných priestoroch galérie Zoya Museum – ELESKO Wine Park v Modre. Výstava Salón výtvarníkov v Zoya Museum – ELESKO Wine Park v Modre je pre verejnosť prístupná do 19. septembra 2021.

Spracoval: Michal Feik

Juraj Droba:

Župy musia byť relevantným partnerom štátu

Vyštudoval učiteľstvo na Univerzite Komenského, MBA na University of Pittsburgh a politické vedy na George Washington University v USA. Po skončení štúdií pôsobil v súkromnom sektore a v roku 2010 aktívne vstúpil do politiky ako poslanec NR SR. V roku 2017 bol zvolený za predsedu Bratislavského samosprávneho kraja. Hovorí anglicky, nemecky, holandsky, rusky a dohodne sa aj po španielsky. So županom sme hodnotili najmä posledný rok od vzniku pandémie, ale aj najväčšie problémy i projekty samosprávneho kraja.

❓ Ubehlo už dvadsať rokov, odkedy vznikol Bratislavský samosprávny kraj. To je dosť dlho na to, aby sme mohli bilancovať. Majú župy zmysel? Splnili očakávania?

Myslím si, že zmysel žúp sa definitívne ukázal za posledný rok počas pandémie. Dokázali sme veľmi rýchlo zareagovať na novú situáciu a postarať sa nielen o naše školy či zariadenia sociálnych služieb, ale aj pomôcť obyvateľom kraja. Samosprávne kraje majú nezastupiteľnú úlohu pri riešení vzniknutých problémov presahujúcich územie jednej obce alebo viacerých obcí, ktoré práve samosprávne kraje vedia v čo najkratšom čase a čo najefektívnejšie vyriešiť. Som presvedčený, že regióny musia byť relevantným partnerom štátu.

❓ Aké oblasti z kompetenčných právomocí župy považujete za najdôležitejšie? V čom je pozícia žúp jedinečná?

Samosprávne kraje dostali pri svojom vzniku do vienka niekoľko dôležitých kompetencií. Každá kompetencia žúp je podľa mňa logická a má význam. Bratislavský kraj je metropolitný región, čo so sebou prináša mnohé pozitíva, ale aj niekoľko výziev. Za mimoriadne dôležité považujem oblasti dopravy, vzdelávania, sociálnej starostlivosti a posledný rok definitívne rezonuje zdravotníctvo.

❓ Ako jednu z prioritných oblastí ste uviedli dopravu.

Bratislavský kraj trpí tým, že sa tu koncentruje veľké množstvo ľudí

a firiem. Každý rok sa do kraja prisťahuje 8-tisíc nových obyvateľov. To sa odzrkadľuje aj na každodenných zápchach. Cesty sú preťažené a zhoršuje sa aj kvalita životného prostredia. Doprava je v rámci kraja jedným z najvýznamnejších zdrojov znečistenia ovzdušia, a to nielen ako zdroj emisií, ale aj prašnosti a hlučnosti. Viac ako 60 % vyprodukovaných emisií v rámci dopravy pripadá na automobilovú dopravu.

❓ Aké sú zámery kraja v tejto oblasti?

Naše dlhodobé plány pre túto oblasť vychádzajú z princípu funkčnosti, efektívnosti a trvalej udržateľnosti. Preto aj v rámci strategických dopravných projektov meníme zaužívané stereotypy a snažíme sa skvalitňovať verejnú dopravu. Nemôžeme však opomenúť ani rozvoj automobilovej dopravy. Udržateľnosť bez nekonečných kolón spočíva vo vytvorení mixu individuálnej a hromadnej dopravy. V súčasnosti je v Bratislavskom kraji pomer individuálnej dopravy k verejnej osobnej doprave 73 : 27. To je potrebné zmeniť. Nedávno sme schválili Plán udržateľnej mobility, ktorý si stanovil cieľ dosiahnuť pomer 50 : 50 do roku 2050, a to najmä cez podporu koľajovej dopravy. Čoraz využívaným spôsobom udržateľnej mobility je aj cyklo doprava. V kraji postupne budujeme sieť cyklotrás, ktoré slúžia obyvateľom kraja na relax a šport, ale aj ako možnosť dopravy do zamestnania či do školy.

❓ Vzdelávanie označujete za ďalšiu prioritnú oblasť. Župa je zria-

ďovateľom 54 škôl, prevažne odborného zamerania. Aký je záujem o tieto školy a aké novinky v strednom odbornom školstve pripravujete?

Remeslo má zlaté dno a dopyt po absolventoch stredného odborného školstva je veľmi veľký. Za posledných tridsať rokov bolo stredné odborné školstvo v kraji na vedľajšej koľaji. Aj preto chýbajú napríklad strojní mechanici, technológovia kozmetiky a chemických liečiv, agropotravinári, ale aj informatici či grafickí dizajnéri. Do vzdelávania našich detí musíme investovať. V opačnom prípade nebude mať kto vykonávať odborné a remeselné práce. A, samozrejme, utrpí aj schopnosť Slovenska konkurovať okolitým štátom. Preto sme sa rozhodli investovať do našich škôl a spraviť ich modernejšie a atraktívnejšie. Tieto kroky prinášajú prvé ovocie a záujem o župné odborné školy výrazne rastie. Ako si to predstavujeme v praxi, môžete vidieť na Strednej odbornej škole gastronómie a hotelových služieb a Spojenej škole v Ivanke pri Dunaji. Tento projekt je už vo výstavbe.

❓ Bratislavský samosprávny kraj ako jeden z prvých na Slovensku začal s deinštitucionalizáciou zariadení sociálnych služieb. Čo si máme pod tým pojmom predstaviť?

Je to mimoriadne ambiciózny projekt, vďaka ktorému sa zariadenia sociálnych služieb zmenia na zariadenia rodinného typu. Pre klientov to bude znamenať viac súkromia a osobného priestoru, ale aj kvalitnejší život v menších komunitách. Je preukázané, že rodinné prostredie je z hľadiska aktivizácie klienta zariadenia najvhodnejšie. Projekt prináša zmenu v princípoch poskytovania starostlivosti. Odborná sociálna služba bude k dispozícii v prostredí s domáckym charakterom. Klienti sa budú sami rozhodovať

vať, na akých aktivitách komunity sa zúčastnia, alebo budú autormi komunitných aktivít. Je to síce finančne a personálne náročné, ale v tomto procese plánujeme pokračovať aj v súvislosti s ďalšími župnými zariadeniami.

❓ To znie ako veľmi vzdialená vízia. Kedy sa to začne realizovať?

Už reálne stavíme. Prvé objekty uvedieme do prevádzky na budúci rok.

❓ V poslednej dobe rezonuje téma očkovania. Župa prevádzkuje veľkokapacitné očkovačie centrum, cez ktoré prešlo už vyše 200-tisíc ľudí. Ako vlastne vznikla myšlienka, že takýto obrovský projekt bude realizovať župa?

Bolo to pre nás úplne logické a samozrejme rozhodnutie. Štát je na takéto projekty príliš ďaleko od regiónov a malé obce na to zase nemajú kapacitu. Povedali sme si, že chceme urobiť naozaj špičkový projekt. Očkovačie centrum v Národnom futbalovom štadióne je absolútne bezkonkurenčné čo sa týka kvality, kapacity i vybavenia. Dostávame samé pozitívne ohlasy od obyvateľov, čo ma veľmi teší. Príprava bola mimoriadne náročná, ale som hrdý na župný tím, že sme túto odvážnu myšlienku dokázali dotiahnuť do realizácie.

❓ Ľudia vás poznajú predovšetkým ako župana Bratislavského samosprávneho kraja, máte však veľa skúseností aj zo súkromnej sféry a z vlastného podnikania. Využívate ich aj na úrade kraja?

Skúsenosti zo súkromnej sféry považujem za nenahraditeľné. Som presvedčený, že by mali byť povinnou výbavou každého politika. Nič nemôže človeka naučiť väčšej zodpovednosti ako podnikanie. Zodpovednosťou totiž už nie je len vaše živobytie, ale predovšetkým zabezpečenie zamestnancov a ich každomesačných výplat, ako aj ich motivácia. Práca vo veľkej firme overí manažérske zručnosti v praxi a zdokonalí jemné umenie riadenia ľudí.

❓ Čo vás nakoniec viedlo k rozhodnutiu zameniť súkromnú sféru za verejnú?

Bol to najmä záujem pozitívne ovplyvňovať veci verejné a pričiniť sa o lepšie životné podmienky pre ľudí v Bratislave a okolí.

❓ Ako vyzerá bežný deň župana?

Začínam športom. Nedávno som si obstaral spinningový bicykel a každé ráno pol hodiny šliapem do pedálov. Nuž a potom sa začína klasický kolotoč stretnutí. Sú to interné porady aj stretnutia s ľuďmi mimo úradu. Pravidelne rokuje župné zastupiteľstvo, komisie, Rada partnerstva a na európskej úrovni Výbor regiónov. Aj keď mám rád moderné technológie, priznám sa, že počas pandémie mi chýbali osobné stretnutia. To sa našťastie mení. Počas dňa sa nevyhnem ani byrokracii, teda papierovaniu a podpisovaniu a odpisovaniu na e-mail. Stretnutia mám ešte aj večer, ale snažím sa skončiť do ôsmej, aby ostal ešte priestor na blízky.

❓ Aké máte plány na leto? Kde najradšej získavate novú energiu?

Milujem prírodu a športovanie v nej. Každoročne absolvujem so svojím synom letný tábor otcov a detí Matýsek uprostred prírody na Gemeri. Inak to nebude ani tento rok.

❓ Mnohí vás poznajú ako vášnivého čitateľa. Aký žáner literatúry máte najradšej? Máte aj svoju najobľúbenejšiu knihu?

Postupne som sa prelúskal všetkými knihami Milana Kunderu, ktorý je svetovo najúspešnejším a najprekladanejším autorom českého pôvodu. Chystám sa prečítať knihu Atlas Shrugged americkej spisovateľky ruského pôvodu Ayn Rand, zakladateľky filozofického systému objektivismu. Je to asi tisíc strán ťažkého textu. Na úplný oddych si otvorím knihu Johna Grishama alebo Toma Clancyho.

❓ Nájdete si pri vašom pracovnom nasadení aj čas na oddych? Čo ďalšie okrem čítania najčastejšie robíte vo voľnom čase?

Voľné chvíle najradšej trávim v prírode so synom Jurkom. Mám rád turistiku, tenis, golf či vodáctvo. Nemusíme ani chodiť ďaleko, pretože toto všetko ponúka Bratislavský kraj.

Zmeny v integrovanej doprave:

Menia sa tarify a rozširujú sa pásma

Od júla 2021 došlo v rámci Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji (IDS BK) k mnohým zmenám. Úpravy sa týkajú najmä cenníka a tarify IDS BK. Okrem toho pribudlo aj niekoľko nových regionálnych zón.

Zmena cenníka

- Znížila sa cena 365-dňového predplatného cestovného lístka pre zóny 100 + 101, a to približne o 25 % na 199 €.
- Znížili sa ceny všetkých 365-dňových predplatných cestovných lístkov pre regionálne zóny, a to približne o 25 %.
- Zvýšili sa ceny 7-, 30- a 90-dňových predplatných cestovných lístkov.
- Zrušil sa 15-minútový lístok.
- Zostal 30-minútový lístok s nezmenenou cenou 0,90 €.
- Zrušil sa lístok Karnet.
- Zostal 24-hodinový sieťový lístok s nezmenenou cenou 6,90 €.
- 168-hodinový denný lístok je dostupný v mobilnej aplikácii IDS BK.

Všetky nevyužité papierové cestovné lístky kúpené do 30. 06. 2021 je možné v rámci prechodného obdobia používať aj naďalej, a to najneskôr do 30. 09. 2021. Výmena nevyužitých lístkov sa realizovať nebude.

Zmena tarify

- Zrušila sa zľava na Bratislavskej mestskej karte (všetky existujúce BMK bude možné v rámci prechodného obdobia používať aj naďalej, a to najneskôr do 30. 06. 2023).
- ŤZP môžu preukazovať nárok na zľavu aj bežným dokladom totožnosti, v ktorom je zapísaná informácia o ŤZP.
- Medzinárodný preukaz študenta ISIC sa považuje za plnohodnotný doklad o nároku na zľavu k jednorazovým lístkom bez ohľadu na pôvod študenta (domáci študent alebo zahraničný).
- Zavádza sa jednotný termín platnosti nároku na zľavu pre žiakov a študentov ZŠ, SŠ a VŠ na bezkontaktných čipových kartách vydávaných dopravcami: študenti nekončiacich ročníkov majú nárok na zľavu až do 30. 09. daného kalendárneho roka. Kúpa študentského

365-dňového PCL už bude možná počas celého septembra. Študenti končiacich ročníkov majú nárok na zľavu do dňa záverečnej skúšky, najneskôr však do 30. 06. – študenti SŠ, resp. do 31. 08. – študenti VŠ (karty, ktoré budú vydávané školou, budú naďalej akceptované podľa dátumov nastavených školou).

- Zavádza sa nová služba Kartuj v Bratislavskej MHD (cestovný lístok je možné aktivovať priložením platobnej karty k označovaču vo vozidle bratislavskej MHD. Nie je potrebné stlačiť žiadne tlačidlo).

Nové zóny

Do IDS BK boli zaradené nové obce a mestá. Tým boli pridelené nové tarifné zóny.

Ide o vlakové stanice Kúty, Pusté Úľany, Sládkovičovo a Galanta a obce Horné Orešany, Dolné Orešany, Dlhá, Košolná, Zvončín, Suchá nad Parnou a Hrnčiarovce nad Parnou.

V uvedených lokalitách, resp. vlakových staniaciach od júla platí tarifa IDS BK. Predtým platné tzv. „lomené cestovné“ bolo zrušené, všetky cestovné lístky sú jednotné pre celý IDS BK a cestujúci môžu od júla využívať všetky výhody IDS BK. Z nových tarifných zón je, samozrejme, možné na cestovanie použiť mobilnú aplikáciu IDS BK.

Všetky informácie o júlových zmenách v doprave nájdete na internetových stránkach:

- www.idsbk.sk/zmeny2021
- www.idsbk.sk/cennik
- www.idsbk.sk/zony

Na akékoľvek ďalšie otázky radi odpovedia pracovníci Infocentra IDS BK, ktoré je k dispozícii denne od 08.00 do 18.00 na čísle +421 948 102 102.

Infocentrum IDS BK
www.idsbk.sk

pondelok – nedeľa
08.00 – 18.00
info@idsbk.sk
+421 948 102 102

Vlado Černý
Foto: Ctibor Bachratý

Vlado Černý, riaditeľ Divadla Astorka Korzo '90

Herec a dlhoročný riaditeľ Divadla Astorka Korzo '90, Vlado Černý, oslávil 21. júna životné jubileum. Narodeniny strávil na doskách divadla v hrách Revízor a Pohľad z mosta. Je známy aj prostredníctvom svojich filmových a televíznych postáv, ako aj vďaka signifikantne zafarbenému hlasu. Napriek tomu, že celý profesijný život zasvätil divadlu, je aj vášnivým športovcom.

❓ Aký rozdiel je medzi 23-ročným čerstvým absolventom herectva Vladom Černým a čerstvým zrelým 70-tnikom, divadelným riaditeľom?

Predovšetkým rozdiel je 47 rokov. Mám však pocit, že prebehli veľmi rýchlo a že dnes už ozaj môžem povedať: „Mám množstvo cenných skúseností ako herec či aj ako riaditeľ divadla.“

❓ Celý svoj doterajší život ste prežili v Bratislavskom kraji. Čo sa vám na našom kraji zdá najlepšie?

Narodil som sa v Bratislave a toto mesto má pre mňa neuveriteľné kúzlo, aj keď mnoho vecí by sa dalo kritizovať a vylepšovať. Momentálne je asi najdôležitejšie, aby sa nechali na pokoji parky a aby sa prísne zachovávala posledná zostávajúca zeleň. Mám veľmi rád Železnú studienku a Horský park, rád si posedím i v Starom Meste.

❓ Do sedemdesiatky ste hrali a riadili. Čo sa chystáte robiť po sedemdesiatke? Čomu by ste sa chceli venovať viac a čomu menej?

Určite sa naďalej budem venovať divadlu a takisto aj hereckej práci. Zatiaľ nepociťujem žiadnu únavu. Udržujem sa neustále v kondícii a to je pre mňa veľmi dôležité.

Živooo, Vlado!

Ocenenie za príkladnú obnovu za rok 2020 získalo šesť objektov

Už jedenásty raz odborná porota vybrala príkladne obnovené historické objekty v našom kraji. Prebehlo tiež hlasovanie verejnosti.

„Historické objekty sú súčasťou prvého vizuálneho kontaktu, ktorý vnímajú obyvatelia a turisti prechádzajúci naším krajom. Príkladne obnovené vinohradnícke domy, kúrie a iné historické stavby spoluvytvárajú jedinečný obraz našich obcí a miest. Neexistuje lepšie vyjadrenie úcty k vlastnému kultúrnemu dedičstvu ako jeho obnova a opätovné začlenenie do života,“ zdôraznil predseda BSK Juraj Droba.

V jedenástom ročníku získali ocenenie:

- Kaplnka Umučenia – Chválanská kaplnka v obci Studienka,
- neorenesančný dom na námestí v Modre (dnes Vinárstvo Malík),
- meštiansky dom na námestí v Modre (dnes penzión May House a vinotéka Ludvík),
- Božia muka Najsvätejšej Trojice v Moste pri Bratislave,
- uličná fasáda a prejazd historickej radnice vo Svätom Jure,
- renesančná šľachtická kúria na námestí vo Svätom Jure (dnes penzión a reštaurácia Krone), ktorá okrem ocenenia poroty získala aj prvé miesto v internetovom hlasovaní verejnosti.

Inšpiratívne príbehy obnovy týchto objektov nájdete na internetovej stránke www.prikladnaobnova.sk. Vaše tipy na príkladne obnovené historické objekty do aktuálneho ročníka súťaže 2021 nám môžete poslať do konca augusta.

Súťaž realizuje Academia Istropolitana Nova v spolupráci s Úradom Bratislavského samosprávneho kraja a s podporou Prvej stavebnej sporiteľne.

Vítaz hlasovania verejnosti – renesančná šľachtická kúria na námestí vo Svätom Jure
Foto: prikladnaobnova.sk

Marica Šiková:

Nenápadní hrdinovia, pre ktorých je povolanie poslaním

Marica Šiková, riaditeľka odboru sociálnych vecí BSK
Foto: Monika Kováčová

Nenápadní hrdinovia – týmto pomenovaním môžeme právom označiť ľudí, ktorí zodpovedne, s láskou a oduševnením pôsobia v zariadeniach sociálnych služieb. Bratislavská župa má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 14 zariadení sociálnych služieb, v ktorých pracuje takmer 1 000 zamestnancov. Patrí im veľká vďaka za ľudský prístup, pracovné nasadenie, profesionalitu, s ktorou dennodenne pristupujú k prijímateľom sociálnej služby. V našom kraji máme aj ďalších takmer 130 zariadení sociálnych služieb, ktoré sú zriadené neziskovými organizáciami, občianskymi združeniami, cirkvou, mestami a obcami. Aj v nich sú zamestnaní ľudia s osobným a pracovným nasadením, ochotní pomáhať druhým, a to najmä ľuďom so zdravotným postihnutím a seniorom.

Počas krízovej situácie spôsobenej ochorením COVID-19 sme si viac ako inokedy uvedomovali, ako veľmi sú zamestnanci zariadení sociálnych služieb, a to bez ohľadu na ich profesiu, pre život a chod zariadenia nenahraditeľní. Ihneď po vypuknutí pandémie pomáhali v prvej línii. To všetko napriek neúmernej psychickej záťaži, obavám z nakazenia a pod veľkým

tlakom. Ich jediným cieľom a želaním bolo ochrániť zdravie a život prijímateľov sociálnej služby. Boli to práve zamestnanci zariadení, ktorí počas pandémie medzi prvými šli rúška, keď ich bol nedostatok. Dezinfikovali zariadenia sociálnych služieb, testovali svojich kolegov i prijímateľov sociálnej služby na ochorenie COVID-19 a poskytovali starostlivosť, keď ostatní núdzový stav trávili doma. V stave núdze to boli opäť oni, kto dobrovoľne vypomáhal v iných zariadeniach a počas zákazu návštev prijímateľom nahrádzal rodičov, deti i priateľov. Mnohí z nich to počas výskytu nákazy robili aj na úkor svojho zdravia, komfortu a straty kontaktu s rodinou. Zostali pracovať v izolácii, len aby sa postarali o chorých v zariadení.

Sme si vedomí toho, akú náročnú prácu zamestnanci v zariadení vykonávajú. Vyzdvihnime preto prácu a status tých, ktorí významnou mierou prispievajú k zvyšovaniu kvality života iných. Svojím konaním sú totiž vzorom pre nás všetkých. Právom im patrí nielen veľké ĎAKUJEME, ale aj spoločenské uznanie, ocenenie a adekvátnejšie finančné ohodnotenie.

Rozvoj zručností pomáha integrácii do spoločnosti.
Foto: DSS Integra

Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Integra: Druhá rodina pre ľudí trpiacich poruchou autistického spektra

Integra búra mýty o neosobných zariadeniach sociálnych služieb. Domov je otvorený svojej komunite, plný podnetov a lásky a prijímateľom sociálnych služieb vytvoril doslova druhú rodinu.

Keď vaše dieťa alebo blízky trpí poruchou autistického spektra či inou vážnou poruchou a je odkázaný na vašu pomoc, váš život sa úplne zmení. Je to nesmierne náročné na peniaze aj čas. Jedným z riešení, ako môže verejný sektor pomôcť, sú ambulantné, prípadne pobytové sociálne služby. Je však dôležité, aby toto zariadenie dokázalo vytvoriť bezpečný priestor, kam budete svojich blízkych vodiť s dôverou. Jedným z nich je Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Integra.

Zariadenie vzniklo už v roku 1992 ako zariadenie sociálnej starostlivosti o viacnásobne postihnutých. V roku 2012 vzniklo v Senci detašované pracovisko – zariadenie podporovaného bývania, ktoré pripravuje mladých ľudí na samostatný život. Najväčší význam pre komunitu má však pomoc tým, ktorí trpia poruchou autistického spektra. Špecializované zariadenie pre ľudí s poruchou autistického spektra vzniklo v roku 2019 a na jeho vzniku sa významne podieľali rodičia detí, ktoré ho potrebovali. Po nedávnej rekonštrukcii sa zvýšil počet miest ambulantnej starostlivosti o osem a dnes sa domov stará až o 52 autistických klientov.

Život klientov v Domove sociálnych služieb pre deti a dospelých Integra
Foto: DSS Integra

Klientom v DSS Integra pomáha aj rehabilitácia.
Foto: DSS Integra

Názov nie je náhodný. Integrácia je prioritou

Zmyslom fungovania Integry nie je len odborná starostlivosť a snaha o čo najpríjemnejší život prijímateľov, ale ich maximálna možná integrácia do spoločnosti. Je to prístup, ktorý vyžaduje nielen vedomosti, ale aj veľa ľudskosti a trpezlivosti. Súčasťou terapií je keramika, hudba, spev a maľovanie. Sily môžu „Integrácii“ naberať pri relaxe v multisenzorickej miestnosti alebo na rehabilitáciách v záhrade.

Klienti chodia na výlety, športové súťaže a, čo je pri integrácii dôležité, sú súčasťou komunity. Vďaka spolupráci s rôznymi združeniami a dobrovoľníkmi, ktorú zariadenie rozvíja, sa jeho obyvatelia zúčastňujú na rôznych podujatiach a dokonca aj na medzinárodnom letnom tábore. „Základom dobrovoľníctva je spájanie ľudskej a profesionálnej pomoci, ktorá obohatí tak obdarovaného, ako aj darcu,“ hovorí riaditeľka zariadenia Renáta Balážová.

Spracovala: Adela Pekárková

Vyskúšajte virtuálne a dovolenkujte skutočne

je motto letnej kampane bratislavského regiónu

Všetci dobre vieme, ako pandémie zasiahla rôzne odvetvia a podniky po celom svete. Medzi najviac postihnuté oblasti patrí aj turizmus. Hranice sa síce pomaličky otvárajú, ale kým sa dostaneme naspäť do pôvodného stavu, ešte to chvíľu potrvá.

Momentálne podmienky otvárajú dvere novým typom turizmu, ako aj novým technologickým vymoženostiam. Nadšenci cestovania sa snažia prísť na nové alternatívy prežívania cestovného vzrušenia. Napríklad prostredníctvom virtuálnej reality. Virtuálne okuliare sa počas pandémie rýchlo stali vychyteným marketingovým nástrojom.

Krajská organizácia cestovného ruchu Bratislava Region Tourism využila tento trend na hlavnú tohtoročnú kampaň. Počas roadshow *Je to len na skok* sa bratislavský región prezentuje od 15. júna do 12. júla v ôsmich mestách – Košice, Vysoké Tatry, Žilina, Rajec Teplice, Trenčín, Nitra, Banská Bystrica a Piešťany. V atraktívne prerobenom lodnom kontajneri si návštevníci môžu zapožičať virtuálne okuliare a pozrieť si filmy o štyroch destináciách bratislavského regiónu – Bratislave, Malých Karpatoch, Senec-Podunajsku a Záhorí. Cieľom kampane je poukázať na náš, veľkosťou síce menší, no ponukou bohatý región, kde je všetko doslova len na skok a každý si môže vybrať podľa vlastnej chuti z ponuky all inclusive.

Roadshow *Je to len na skok*
Foto: Bratislava Region Tourism

Virtuálna realita pomáha spoznávať Bratislavský kraj.
Foto: Bratislava Region Tourism

Virtuálna realita, to je v prvom rade vzrušujúci zážitok, akcia, dobrodružstvo, ale prináša aj praktické informácie. Za pár sekúnd vás preniesie do jedinečnej dovolenkovatej destinácie, ktorá láka na slnečné pláže, priehľadnú vodu, jedinečné vína, regionálne špeciality, bohatú kultúru a históriu aj divokú prírodu. Už dávno totiž platí, že za svetovou dovolenkou nemusíte cestovať za hranice, ale môžete si ju užžiť aj v bezpečí Slovenska.

„Po skončení kampane by sme radi kontajner s virtuálnou realitou predstavili aj Bratislavčanom. Väčšinu miest a zážitkov, ktoré počas roadshow na Slovensku propagujeme, síce poznajú, ale vidieť vlastný kraj vo virtuálnej realite je zážitok sám osebe,“ vysvetľuje František Stano, výkonný riaditeľ krajskej organizácie cestovného ruchu.

Bratislava Region Tourism v spolupráci s oblastnými organizáciami cestovného ruchu, predovšetkým s Bratislava Tourist Board a Malé Karpaty, zapojil do roadshow mnohé podnikateľské subjekty a produkty z regiónu formou atraktívnej súťaže pre návštevníkov prezentačného kontajnera. Celé podujatie bolo možné zrealizovať aj vďaka finančnej podpore Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky.

Európska kultúrna cesta sv. Cyrila a Metoda

Odkaz patrónov Európy v podobe kultúrneho a duchovného dedičstva sprítomňuje Európska kultúrna cesta.

Trasa Európskej kultúrnej cesty sv. Cyrila a Metoda vedie naprieč Európou a prechádza aj územím Bratislavského kraja, kde sa nachádza viacero zaujímavých pamätihodností z obdobia Veľkej Moravy. Dávna história je hmatateľná v lokalite Bratislavského hradu, kde

existovalo opevnené slovanské hradisko s bazilikou už v 9. storočí. Replika zvyškov veľkomoravskej baziliky znázorňuje románsku sakrálnu stavbu, ktorá podľa rozmerov patrila k najväčším doposiaľ známym veľkomoravským kostolom.

Významná pamätihodnosť cesty je aj obec Marianka – vôbec najstaršie pútnické miesto na území niekdajšieho Uhorska. Na slávnú minulosť Marianky odkazuje množstvo drobných sakrálnych stavieb, ktorým dominuje Bazilika Narodenia Panny Márie z roku 1377. Klenotom Záhoria je aj Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch, čo je jedna z najstarších sakrálnych stavieb na našom území.

Na tejto ceste však spoznáte oveľa viac ako iba pamiatky spojené s pôsobením solúnskych bratov na našom území. Objavíte bohatú faunu a flóru, spoznate historické pamiatky, ktoré sa viažu na rôzne dejinné epochy, objavíte poklady tradičnej kuchyne a špecifiká jednotlivých kútov nášho kraja. Všetci ste na ňu pozvaní!

www.domcentrope.sk

Marianka – najstaršie pútnické miesto na území niekdajšieho Uhorska
Foto: Matej & Adam Kováčovci

Výhercovia krížovky z mesačníka 5/2021: **Helena Hrazdilová, Dávid Salát, Gabriela Voberová**

Earl Wilson, americký novinár: „*Dovolenka je čas, ktorý pracovníkom pripomenie, že podnik...* (tajnička).“

afa, ATA, maar, Pan	ruský súhlas	primát (zried.)	lepidlo	odlom		príbuzná, kmotrova žena	miesto večnej blaženosti	staro-grécky boh lesov	zatýkací rozkaz (zastar.)		tenký drôt	poviem na niekoho žalobu	otvorený, po angl.
na nižšie položenom mieste					hlinená, krčahu podobná nádoba					spodok nádoby			
výzva					kráterové jazero					časť noža (archeol.)			
					chyba					1 004 (rím.)			
	osobné zámeno	1 církevný hodnosťár											
sibírsky veľtok			šachová prehra				zvlaž	velikán, obor					
			lahodne (zried.)					potomok					
3				zrodenie					spletaním spájal				samica
				pes, po angl.					skratka pretlaku				capa
	bočka				značka nákl. áut					kukučie citoslovce			
	dusno, po talian.				365 dní					žrde na vozoch			
žalobca (práv.)						ročné obdobie					čes. hov. súhlas		
						predložka (ablatív)					bróm (zn.)		
2													
otec (fam.)				povrch tela človeka					vojenská predajňa				

Pripravil: **Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov, szhk@szhk.sk**

Autor: **J. Páleník**

Pošlite nám dokončenie tajničky do 16. 07. 2021 a vyhrajte zaujímavé ceny. Svoje odpovede môžete zasielať mailom na: redakcia@bratislavskykraj.sk alebo poštou na Odbor komunikácie a propagácie BSK, Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.

Aj teraz záleží na každom z nás

Pomôžme Bratislavskému kraju spolu!

Nakupujme lokálne produkty

Podporíme tak zamestnanosť v regióne.

Dovolenkujme v našom kraji

Naše peniaze ostanú tam, kde žijeme.